

අධ්‍යාපනය හා සමාජ සවලනය

එච්.ඒ.එම්. හංසනී ප්‍රමිලා උදයකුමාරි

අධ්‍යාපනය හැඳින්වීම

අධ්‍යාපනය යනු “ජාතියේ තාක්ෂණික, දේශපාලන හා සමාජ-ආර්ථික වර්ධනයක් සහ සංවර්ධනයේ නිර්ණායකයකි”. අධ්‍යාපනය යන්නට පැහැදිලි එක් නිශ්චිත අර්ථකථනයක් ලබා දීමට අපහසු ය. ඉගැන්වීම, ඇගයීම, රසවිඳීම, පුහුණුව ආදී විවිධ අදහස් සමුදායක් මෙහි ගැබ්ව පවතී. එමෙන් ම අධ්‍යාපනය යනු කිසියම් හැකියාවන් ගොන්නක් විධිමත් ලෙස ඉගැන්වීම හා ඉගෙන ගැනීම ලෙස අපට ඉතා සරලව දැක්විය හැකි ය. අධ්‍යාපනය යන්න කිසියම් විෂය කරුණු අධ්‍යයනය කිරීමෙන් හෝ යම් දෙයක් පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා දෙන ජීවන පාඩම් අත්විඳීමෙන් පසු පුද්ගලයෙකු ලබා ගන්නා දැනුම ලෙස සරලව හැඳින්විය හැකි ය. තව ද ළමා කාලය හා නව යොවුන් වියේ දී ක්‍රමානුකූලව දැනුම ලබා ගැනීමේ ක්‍රියාව හෝ ක්‍රියාවලිය ලෙස ද අර්ථ දැක්විය හැකිය. මෙම ක්‍රියාවලිය මඟින් පුද්ගලයා ලබාගත් දැනුම හෝ පුහුණුව අමීල ය. තව ද පාසලක, විද්‍යාලයක හෝ විශ්වවිද්‍යාලයක දැනුම ලබා දීමේ ක්‍රියාව හෝ ක්‍රියාවලිය ද අධ්‍යාපනය ලෙස අර්ථකථනය කළ හැකිය. එනම් අධ්‍යාපනය යනු මිනිස් සමාජයේ අප දැනුම සම්ප්‍රේෂණය කරන ආකාරය සහ එම වැදගත් කර්තව්‍යය ඉටු කිරීම ගැන අප සිතන ආකාරය පිළිබඳ ගැඹුරු දාර්ශනික ගවේෂණයකි. පාරම්පරික සංස්කෘතියක් ඉදිරියට ගෙන යාම ද අධ්‍යාපනයේ පරමාර්ථයකි. පුද්ගලයෙකුගේ සහජ දක්ෂතාව ඉස්මතු කිරීමටත් ඒවා මනාව ඔපමට්ටම් කොට ඔහුට එහි වටිනාකම එකතු ගැන්වීමත් අධ්‍යාපනයෙන් සිදු කරයි. අධ්‍යාපනය පිළිබඳ විවිධ විද්වතුන් විවිධ අදහස් දක්වා ඇත. ඒවා පහත අයුරින් නිර්වචන ලෙස දැක්විය හැකිය.

“අධ්‍යාපනය යනු දැනුම ඒකරාශී කරන ක්‍රියාවලියකි.”

(සොක්‍රටීස්)

“අධ්‍යාපනය යනු සංස්කෘතිය සම්ප්‍රේෂණ කිරීමේ ක්‍රියාවලියකි.”

“ගැඹුරු දැනුමක් සහ අවබෝධ ශක්ති ඇති පුරුණ මිනිසෙක් බිහි කිරීම”
(ආර්. එස්. පීටර්ස්)

මෙයින් සමාජයේ සමාජිකයෙකු වශයෙන් මිනිසා විසින් අත්පත් කරගනු ලබන දැනුම, හැකියාවන් සදාචාරය, ආහාර රටා, ඇඳුම් පැළඳුම් විධි ආදී සියල්ල සංස්කෘතිය ලෙස දක්වන අතර මිනිසාගේ මැදිහත් වීමෙන් නිර්මාණය වී ඇති මෙය එක් පරම්පරාවක සිට තව පරම්පරාවක් දක්වා සම්ප්‍රේෂණය කරන්නේ අධ්‍යාපනය ඉවහල් කරගෙන ය. වර්තමාන සමාජය තුළ අධ්‍යාපනය ඉතා වැදගත් ය. මිනිසෙකුට තමන්ට ඇති ආහරණයක් ලෙස උගත්කම දැක්විය හැකි ය. එමෙන්ම කෙනෙකුට ජීවිතය යහපත් සහ ඵලදායී කර ගැනීම සඳහා අධ්‍යාපනය ඉවහල් වන බව කිව හැකි ය. තමන් සිටින සමාජ තත්ත්වයේ සිට හොඳ සමාජ තත්ත්වයකට යාමට මූලික පදනම අධ්‍යාපනය හරහා සැපයෙන බව කිව හැකි ය. අධ්‍යාපනය මූලික මිනිස් අයිතිවාසිකමක් වන අතර ලංකාවේ සියල්ලන්ට ම අධ්‍යාපන ලැබීමට අවස්ථාවක් ඇත.

සමාජ සවලනය හැඳින්වීම

එක් සමාජ ස්තරයක සිට තවත් සමාජ ස්තරයකට තම සමාජ පන්තිය වෙනස් වන ආකාරය සමාජ සවලනය ලෙස දැක්විය හැකි ය. සමාජ වලාතාව, සවලතාව, සංවලතාව, ජංගමය යනුවෙන් ද මෙය නම් කරයි. සමාජ සංවලතාව “සමාජ ධුරාවලිය තුළ තත්වය වෙනස් කිරීමකි. සමාජ සංවලතාව ඉහළට හෝ පහළට විය හැකි ය (මැකියෝනිස් ජේ. ජෝන්, 2007: 157). මෙයින් අදහස් කරන්නේ පුද්ගලයන්ට සමාජ ධුරාවලිය යනුවෙන් හැඳින්වෙන සමාජ ඉණිමඟ ඉහළට හෝ පහළට ගමන් කළ හැකි බවයි. පුද්ගලයන් ධුරාවලිය ඉහළට යන විට යම් බලයක් ඇත. නමුත් පුද්ගලයන් පහළට ගමන් කරන විට සිදුවන්නේ ව්‍යාපාර අසමත්වීම්, විරැකියාව හෝ අසනීප ආදිය නිසා බලය අඩු වීම යි. එවිට බොහෝ විට මිනිසුන් තිරස් අතට ගමන් කරයි. ඔවුන් එක් රැකියාවකින් තවත් රැකියාවකට එකම සමාජ මට්ටමින් මාරුවේ (මැකියෝනිස් ජේ.ජෝන්, 2007: 157).

“සමාජ සංවලතාව යනු සාමාන්‍යයෙන් පුද්ගලයන් හෝ කණ්ඩායම් එක් සමාජ ස්ථානයක සිට ඕනෑම ස්ථානයකට ගමන් කිරීම යි. ‘විවෘත’ ස්තරීකරණය වලනය වීමට ඉඩ සලසන අතර එය සාක්ෂාත් කරගත් තත්වයන් මත පදනම් වන අතර එහි සාමාජිකයින්ට ජාතිය, ජනවාර්ගිකත්වය, ආගම සහ ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය නොසලකා ඉහළ සමාජ සංවලනයක් ලබා ගැනීමට ඉඩ සලසයි. ‘සංවෘත’ ස්තරීකරණ තනතුරු ස්ථාවර වන අතර එය නියම කර ඇති තත්වයන් මත පදනම් වේ. එම සාමාජිකයන්ගේ සමාජ සංවලතාව පැන නගින්නේ සමාජ ස්තරීකරණයෙන් වන අතර, සමාජ ස්තරීකරණය යනු සමාජ කණ්ඩායම් මට්ටම්වලට හෝ ස්තරවලට සංවිධානය වී දුරාවලි අනුපිළිවෙළකට ශ්‍රේණිගත කර ඇති නිශ්චිත ආකාරයේ සම්බන්ධතාවයකට ය. ඔවුන්ට විවිධ වර්ගයේ සංවලතාවන් ඇත. සමාජ සවලතාව පිළිබඳ ව මූලික ම අදහසක් ඉදිරිපත් කර ඇත්තේ පී. සොරොකන් ය.

“ඕනෑම සමාජ කණ්ඩායමක පුද්ගලයෙකු එක් ස්ථානයක සිට තවත් ස්ථානයකට මාරුවීම” -සොරොකින් -

“සමාජයක සමාජ ස්තරය තුළ හෝ අතර පුද්ගලයන්, පවුල්, කුටුම්භ හෝ වෙනත් පුද්ගලයින් එක සමාජ පංතියක සිට තවත් සමාජ පන්තියකට ගමන් කිරීමය” -මිලර් සහ වුක්-

“පුද්ගලයෙකුට විවිධ සමාජ මට්ටම් කරා පිවිසීමට ඇති හැකියාව සමාජ සවලනය වේ” -බර්ක් ෆිල්ඩ්-

“පුද්ගලිකව හෝ පවුල් හෝ කණ්ඩායම් වශයෙන් යම් සමාජ තත්වයක සිට තවත් සමාජ තත්වයක් කරා ඉදිරි ගමනක් යෑමට පිවිසෙන අවස්ථාව සමාජ සවලනය ලෙස පෙන්වා දෙයි”

-සීල්ස් -

සමාජ සවලනය, සිරස් සමාජ සවලනය සහ තිරස් සමාජ සවලනය ලෙස කොටස් දෙකකට බෙදා දැක්විය හැකි ය. පුද්ගලයෙක් එක් සමාජ ස්තරයක සිට තවත් සමාජ ස්තරයකට ගමන් කිරීම සිරස් සමාජ සවලනය යි. එහි දී පුද්ගලයාගේ වෙනසක් සිදු වේ. ඒ අනුව යම් පුද්ගලයෙකු හෝ සමූහයක් තමන් අයිති සමාජ පන්තියේ සිට ඉහළ සමාජයකට හෝ පහළ සමාජයකට අවතීර්ණ වීම “සිරස් සමාජ

සවලනයයි.” නිදසුනක් ලෙස ව්‍යාපරිකයෙක් දියුණු වූවා සේ ම එය බෙංකොලොත් වූ විට දී ඔහුට පහළ සමාජ තලයකට මාරු වීමට සිදු වේ. මෙම ඉහළ, පහළ යාම පදනම් කර ගෙන සිරස් සමාජ සවලනය, උඩුකුරු සමාජ සවලනය සහ යටිකුරු සමාජ සවලනය ලෙස බෙදා දැක්විය හැකි ය. “මධ්‍යම පන්තියේ සිට ඉහළට යාම උඩුකුරු සමාජ සවලනය, වන අතර පහළට යන විට යටිකුරු සමාජ සවලනය වේ. පුද්ගලයෙක් සමාජයේ පහත් තනතුරක සිට උසස් තනතුරකට ගමන් කිරීම උඩුකුරු සමාජ සවලනය යි. පුද්ගලයෙක් සමාජයේ උසස් තනතුරක සිට පහත් තලයකට ගමන් කරන විට එය පහළට සවලනය වේ. යමෙක් වැරදි ක්‍රියාවක් කරන විට එය සවලනය සිදුවිය හැකි අතර එමඟින් දරණ තනතුර අහිමි විය හැක.” එවිට සමාජ තත්ත්වය පහළ බැසීමක් සිදු වේ. කාර්යාලයක කළමනාකාර තනතුර සිට සාමාන්‍ය සේවකයෙකුගේ තත්වයට වැටීම නිදසුනක් ලෙස දැක්විය හැකි ය. එසේ පහළට වැටීමක් සිදු වන්නේ සොරකම් කිරීමක් නිසා විය හැකි ය.

සිරස් සවලතාව උප කොටස් 05කට බෙදා දැක්විය හැකි ය.

- I. අන්තර් පාරම්පරික සවලනය
- II. පාරම්පරික සවලනය
- III. භූගෝලීය සමාජ සවලනය
- IV. පුද්ගලික සවලනය
- V. පොදු සවලනය

ඒ අනුව “අන්තර් පාරම්පරික සවලනය” යනු පරම්පරා දෙකක් හෝ කිහිපයක් අතර සිදුවන සවලනයකි. එය ඉහළට හා පහළට සිදු වන අතර සමාජ වෙනසක් නිසා පරම්පරාව නව ජීවන රටාවක් හා චින්තනයක් අනුගමනය කරයි. පරම්පරාවක් තුළ සිදුවන සවලනය පාරම්පරික සවලනය යි. පුද්ගලයෙක් හෝ කණ්ඩායමක් ජීවත් වන්නා වූ ප්‍රදේශය තුළ වෙනස්කම් ඇති වීම භූගෝලීය සමාජ සවලනය යි. දුෂ්කර ප්‍රදේශයක උපත ලබා සියලු සැප සම්පත් ඇති ප්‍රදේශයකට

යාම යි. එමෙන් ම සැප සම්පත් ඇති ප්‍රදේශයක උපත ලබා දුෂ්කර ප්‍රදේශයක ජීවත් වීමට සිදු වීම ද භූගෝලීය සමාජ සවලනයට නිදසුනක් ලෙස ලෙස දැක්විය හැකිය. එය උඩුකුරුව හා යටිකුරුව සිදු වේ. පුද්ගලික හා පොදු සවලනය යනු තනි පුද්ගලයෙක් ලෙස හෝ කණ්ඩායමක් ලෙස ඉදිරියට යාමයි. ඒ අනුව තනි පුද්ගලයෙක් ලෙස යාම පුද්ගලික සවලනය වන අතර කණ්ඩායමක් ලෙස ඉදිරියට යාම පොදු සවලනය යි.

පුද්ගලයාගේ සවලනය එක් තත්ත්වයක සිට තවත් තත්ත්වයක එකම මට්ටමකට ගෙන ඒම හෙවත් නගර හරහා හෝ කලාපයන් හි භූගෝලීය වලනය හරහා සමාජ ධුරාවලිය හරහා ගමන් කිරීම තිරස් සමාජ සවලනය යි. මෙහිදී පුද්ගලයාගේ සමාජයේ හෝ සිටින සමාජ තත්වයේ වෙනසක් සිදු නොවේ. පුද්ගලයෙක් තම රැකියාව වෙනස් කරන නමුත් ඔවුන්ගේ සමස්ත සමාජ ස්ථරය නොවෙනස් ව පවතින විට ද මෙය සිදු වේ. තිරස් සමාජ සවලනයේ විවිධ ආකාර කිහිපයක් දැකිය හැකි ය.

- ජාතිය, ස්ත්‍රී/පුරුෂ භාවය, වයස් කාණ්ඩය තුළ අන්තර් කණ්ඩායම් සංවලතාව
- වෘත්තීය සංවලතාව
- අන්තර් ආගමික සංවලතාව
- භෞමික සංවලතාව
- ජාත්‍යන්තර සංවලතාව
- දේශපාලන පක්ෂ සංවලතාව ලෙස ය.

මෙම සවලතාවෙන් පුද්ගලයා සිටින තත්ත්වයේ ම ඉහළට යාමක් සිදු වන අතර ඒකාකාරී බවක් ද දැකිය හැකි ය. අන්තර් ගෝලීය සංවලතාව මනිනු ලබන්නේ පුද්ගලයෙකුගේ ජීවන තත්ත්වය විවිධ ස්ථානවල ඔහුගේ ජීවන චක්‍රය සමඟ සන්සන්දනය කිරීමෙනි. අන්තර් උත්පාදක සංවලතාව යනු පරම්පරා අතර සමාජ සංවලතාවයි. එය මනිනු ලබන්නේ පුතුන්ගේ හා දියණියන්ගේ වෘත්තීය තත්ත්වය

ඔවුන්ගේ පියවරුන්ගේ හෝ මව්වරුන්ගේ වෘත්තීය තත්ත්වය සමග සංසන්දනය කිරීමෙනි. එය ඔවුන් අතර සැසඳීමක් වැනි ය.

සමාජ සවලනය සිදුවන මාර්ග

තරඟකාරී සමාජ සවලනය සහ අනුග්‍රාහී සමාජ සවලනය ලෙස ප්‍රධාන ක්‍රම දෙකකින් සමාජ සවලනය සිදු වේ. තරඟකාරී සවලනය යනු තම කුසලතා කාර්යක්ෂමතා අනුව සීමිත අවස්ථා සඳහා තරඟකර සවලනය ළඟා කර ගැනීම යි. එහි දී දක්‍ෂයන් ඉහළට යන අතර අදක්‍ෂයෝ පහළ සවලනයක් ඇති කර ගනියි. අනුග්‍රාහී සවලනය පාරම්පරික ධනවත් බව, නිල බලය, දේපල හිමිකම, රැකියා ඇති දේමවිපියන් අලුත් පරම්පරාවට අනුග්‍රහයක් ලබා දීමෙන් සවලනයක් සිදු වේ. නිදසුනක් ලෙස මධ්‍ය මහා විද්‍යාල ඇති කිරීමෙන් අධ්‍යාපනය දුප්පත් දරුවාට ද හිමි විය.

අධ්‍යාපනය හා සමාජ සවලනය අතර සම්බන්ධය

අධ්‍යාපනය යනු සමාජ සංවලනයේ එක් යතුරකි. අධ්‍යාපනය සහ සමාජ සංවලතාව යන දෙක අතර ශක්තිමත් සම්බන්ධතාවක් තිබේ. අධ්‍යාපනය යනු සමාජ සංවලතාව සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා වන ප්‍රධාන මාර්ගයකි. එය සමස්තයක් ලෙස සමාජයේ යහපත සඳහා වඩාත් දක්ෂ පුද්ගලයන් හඳුනාගෙන තෝරා ගනී. සමාජයක් තුළ තමා අයත් වූ ස්තරයේ සිට විවිධ සාධක හේතු කොට ගෙන තවත් ස්තරයකට අවතීර්ණ වීම මින් අපට අර්ථකථනය කොට දැක්විය හැකි ය. එය සමාජ පන්තියේ හෝ තත්වයන්ගේ මාරුවක් විය හැක. නිදසුනක් වශයෙන්, පුද්ගලයා උසස් අධ්‍යාපනය හදාරන්නේ නම්, ඔහුට විශ්වවිද්‍යාල උපාධියක් නොමැති පුද්ගලයෙකුට වඩා වැඩි අවස්ථා තිබේ වෙනත් වචනවලින් කිවහොත්, උසස් අධ්‍යාපනය ලබන පුද්ගලයන්ට රැකියා සොයා ගැනීමට සහ ඔවුන්ගේ සමාජ තත්වය වැඩි දියුණු කිරීමට වැඩි ඉඩක් ඇත. ඩෙන්මාර්කය, ස්වීඩනය, එක්සත් ජනපදය, ඉතාලිය සහ නවසීලන්තය යන රටවල් සමාජ සංවලතාව ඉතා හොඳින් සිදුවන රටවල් වේ. මෙයට හේතුව මෙම රටවල අධ්‍යාපනයේ ඇති ගුණාත්මකභාවය යි. මෙම රටවල් පහේ සෑම පුරවැසියෙකුට ම පාහේ උපාධි හැදෑරීමට ඉඩ ප්‍රස්ථා ඇත (ගිලෝ, 2018, 733-740). හැව්මන් සහ ස්මිට් (2006) කරන ලද

පර්යේෂණයකින් හෙළි වී ඇත්තේ ඇමරිකානුවන් සමාජ සංවලනයේ ඉලක්කය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා රජයේ විශ්වවිද්‍යාලවල අධ්‍යාපනය ලැබීම අපේක්ෂා කරන බව යි. මෙහි දී උපාධි ලබා ගැනීමේ වෙනසක් ඇති අතර, උපාධියක් ලබා ඇති අයෙකු සහ ශාස්ත්‍රපති හෝ ආචාර්ය උපාධියක් ලබා ඇති අයෙකු අතර වෙනසක් පවතී. උදාහරණයක් ලෙස, බොහෝ රටවල, ඉහළ උපාධි ලබා ඇති අයට ඉහළ වරප්‍රසාද ඇත (Partia, 1996, 191-200). එනම් ආචාර්ය උපාධියක් හෝ ශාස්ත්‍රපති උපාධියක් ලබා ගැනීම හොඳ සමාගම්වල රැකියා සොයා ගැනීමෙන් පුද්ගලයාට ඔහුගේ හෝ ඇයගේ සමාජ තත්වය වැඩි දියුණු කිරීමට උපකාරී වේ.

තව ද, භාෂාව යනු සමාජ සංවලනයේ වැදගත් කරුණකි. බොහෝ භාෂා කථා කිරීමේ හැකියාව තිබීම හොඳ රැකියාවක් කරා ළඟා වීමට තවත් වැදගත් දෙයකි. ලොව පුරා ඉංග්‍රීසි ඉගෙනීම එහි ඉගෙනුම ලබන අයට සමාජ හා ආර්ථික බලපෑම් ඇති කරන බව යි. ඉතා හොඳින් ඉංග්‍රීසි කථා කළ හැකි අය අනෙක් අයට වඩා උගත් අය ලෙස සැලකේ. එසේ ම, සමාගම් තම සේවකයින් බඳවා ගැනීමේ දී භාෂා හැකියාවන් අවධාරණය කරයි. එසේම, ඉංග්‍රීසි කථා කරන්නන් හෝ ඉංග්‍රීසි දන්නා අයට රැකියා සොයා ගැනීමේ දී බොහෝ පහසුකම් ඇත. කෙසේ වෙතත්, මෙය ඉංග්‍රීසි සම්බන්ධයෙන් පමණක් වන නමුත් ජපන්, ජර්මානු සහ චීන වැනි වෙනත් භාෂාවන් කථා කිරීම කටිකයාගේ සමාජ තත්වය කෙරෙහි ධනාත්මක බලපෑමක් ඇති කරයි. මෙම භාෂා කථා කරන්නාට ජාත්‍යන්තර සමාගම්වල රැකියා සොයා ගත හැකි අතර ඔහුගේ සමාජ තත්වය වැඩි දියුණු කර ගනියි.

සමාජ සංවලනයට හේතුවක් ලෙස අධ්‍යාපනය දැක්විය හැකිය. හේතුව වන්නේ සමාජයේ සංවලනයක් ඇති වන්නේ අධ්‍යාපනයෙන් වීම යි. සමාජය තුළ ඉහළ තලයට යාමට, පහළ තලයට යාමට සංවලනය බලපායි. "අධ්‍යාපනය 1960 න් පසුව ආයෝජන කටයුත්තක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වීම නිසා වැඩි වශයෙන් එය සමාජ සංවලනයට හේතු වේ. සමාජ විද්‍යාවේ පුද්ගලයෙකුගේ සමාජ තත්වය ඉහළ පහළ යවන ඉතිමකක් ලෙසින් සංවලනය හඳුන්වා ඇත්තේ එහෙයිනි." වර්තමානයේ දී අධ්‍යාපන සුදුසුකම ඉතා වටිනා ආහරණයක් වී

ඇති අතර එවැනි පුද්ගලයන්ට සමාජයේ වැඩි පිළිගැනීමක් ලැබේ. අධ්‍යාපනය පුද්ගලයාගේ ජීවිතය පවා වෙනස් කරන අතර එයින් සවලතාවක් ඇති වේ. සෑම සමාජයක ම අධ්‍යාපයෙන් සමාජ සවලනයක් සිදු වන බව පිළිගෙන ඇත්ත්, ඒ අතර ඇති සම්බන්ධය විවිධ සමාජවල විවිධාකාර විය හැකි ය. අතීතයේ අධ්‍යාපනය හා සවලනය අතර ප්‍රබල සම්බන්ධතාවක් නොපැවතියත් වර්තමාන තරඟකාරී සමාජ සවලනය තුළ එම සම්බන්ධය වඩාත් ප්‍රබල වේ. “ටර්කර් ඉදිරිපත් කරන සවලතා මාර්ග පිළිබඳ මතය අධ්‍යාපනයේ සවලතාවය තීරණය වීම කෙරේ පැහැදිලි බලපෑමක් වේ. ඒ අනුව “අනුග්‍රහී සවලතාව, තරඟකාරී සවලතාව සහ පාසල් ක්‍රමය” යන මාතෘකාව ඔස්සේ පර්යේෂණ අනාවරණ ඉදිරිපත් කර ඇත.” එක්සත් ජනපදයේ හා එංගලන්තයේ පාසල් ක්‍රම සසඳමින් සවලතාවට මඟ පාදන ආකාරය එමඟින් ඉදිරිපත් කෙරේ.

“ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ තරඟකාරී සවලනය විවෘත තරඟයක ත්‍යාගයක් ලෙසින් හඳුනා ගෙන ඇත. තරඟ කළ අයගේ උත්සාහයෙන් එම ත්‍යාගය හිමි කර ගනී. ඒ අනුව එක්සත් ජනපදයේ අධ්‍යාපනය ඉහළ යාම සඳහා ම පවතින ක්‍රමයකි.” අවසාන අවස්ථාව දක්වා ම සියලු දෙනාට තරඟ කිරීමට අවස්ථාව ලැබේ. වර්තමාන ශ්‍රී ලාංකික සමාජයේ ද මෙය අපට දැක ගන්නට ලැබේ. තරඟකාරී විභාග පවත්වා ඉන් ඉදිරියට යාමට සුදුසු දක්ෂයන් ඉන් ජයග්‍රහණය කරයි. නිදසුනක් ලෙස උ/පෙළ විභාගය ගතහොත් එය ඉහළින් සමත්වන අයට විශ්වවිද්‍යාල වරම් ලැබෙන අතර එයින් ද ඉදිරියට යන්නේ සුලු පිරිසකි. ඒ අනුව උපාධියක් දිනා ගන්නේ සුලු පිරිසකි. සමාජයේ සවලනයක් ඇති වීමට අනිවාර්යෙන් අධ්‍යාපනය බලපායි. “සමාජ සවලතා රටා අධ්‍යාපන විෂය අන්තර්ගතයට ද බලපාන බව දක්වා ඇත. ඕනෑම දුප්පත්, කුලයෙන් පහත් යැයි දක්වන දරුවෙකුට මෙම අධ්‍යාපනය තම අභියෝග ජය ගැනීමට ආහරණයක් කර ගැනීමෙන් සමාජ සවලනයක් ඇති කර ගත හැකි ය. අධ්‍යාපනය මිනිසෙකුගේ අයිතිවාසිකමකි. පහත් ම පුද්ගලයා වුව ද අධ්‍යාපනයේ ඉහළට ගිය විට එතන දී සමාජ සවලනයක් ඇති වේ. මේ අනුව අධ්‍යාපනය හා සමාජ සවලනය අතර දැඩි සම්බන්ධතාවක් ඇති බව පෙනේ.

අධ්‍යාපනයෙන් සමාජ සවලනය සිදුවන ආකාරය

පුද්ගලික හා සාමූහික සවලනය අධ්‍යාපනයෙන් සමාජ සවලනය සිදුවන ආකාරයන් වේ. ඒ ඒ සමාජවලට අනුව අධ්‍යාපනයෙන් සිදුවන බලපෑම වෙනස් විය හැකි ය. ඇමරිකා සමාජයේ පුද්ගල උත්සාහයෙන් හා හැකියාවෙන් ලබා ගන්නා රැකියා තත්වය අනුව සමාජ සවලනය තීරණය වන බව ටැල්කොට් පාසන්ස් හඳුනා ගෙන ඇත. අධ්‍යාපනයෙන් සමාජ සවලනය සිදු වන්නේ පොදුවේ අධ්‍යාපන ක්‍රමයට වඩා එක් එක් පුද්ගලයා අධ්‍යාපනය ලබන ආයතනය හා ආකාරය අනුව ය.

පුද්ගලික සවලනයේ දී අධ්‍යාපනයේ ප්‍රධාන කාර්යයන් දෙකක් සිදු වේ. ඉහළ රැකියාවන්ට අවශ්‍ය විශේෂඥ දැනුම ලබා දීම හා ඉහළ වෘත්තීන්ට අනුරූපී හැසිරීම ලබා දීම ය. විශේෂිත සේවාවන්ට අවශ්‍ය සංකීර්ණ දැනුම ලබා දෙන්නේ අධ්‍යාපනය මගිනි.” එමෙන් ම අධ්‍යාපනයෙන් පුද්ගලයෙකුට ඉහළ තත්වයට අදාළ මනා හික්මීමක් හා හැසිරීමක් ලබා දෙයි. ඒ අනුව ඉහළ ස්තරයට අවතීර්ණ වීමට හැකියාව ලැබෙයි. අධ්‍යාපනයෙන් සිදුවන මෙම කාර්යයන් දෙකෙන් ම සිදු වන්නේ පුද්ගලික ව ඉහළ ස්තරයකට අවතීර්ණ වීමට හැකියාව ලැබීමයි. සමාජ ඉල්ලුමට ගැලපෙන අධ්‍යාපනයක් ක්‍රියාත්මක නොවීම නිසා අධ්‍යාපනයෙන් සාමූහික සවලනයට සිදු වන බලපෑම් එතරම් කැපී පෙනෙන එකක් නොවන බවට ද විවිධ මත පළ වී තිබේ . ඉල්ලුම සීමිත අංශවලට වැඩිපුර සැපයුවහොත් ඔවුන්ගේ සුදුසුකම් වලට වඩා පහළ මට්ටමේ රැකියාවන්ට යාමට සිදු වේ. අධ්‍යාපන මට්ටමට අදාළ ඵල නොලැබෙන විට උඩුකුරු සවලනයකට හිමිකම් කීම අපහසු ය. මේ නිසා අධ්‍යාපනයෙන් සාමූහික සවලනයක් සිදු නොවෙනු ඇත. අධ්‍යාපනයට වඩා සාමූහික සවලනය ආර්ථිකයේ මට්ටමට අනුව සිදු වන්නකි.

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනය හා සමාජ සවලනය

ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ සවලනයට බලපෑ හේතු අතර අධ්‍යාපනය, වෙළෙඳ ව්‍යාපාර, වියළි හෝග, මැණික් කර්මාන්ත, විදේශ රැකියා අවස්ථා, දේශපාලන බලය ග්‍රාමීය ජන කොටස්වලට ව්‍යාප්ත වීම ආදිය කැපී පෙනෙයි. ඒ අතුරින් අධ්‍යාපනයට ප්‍රමුඛ ස්ථානයක් ලැබේ.

අධ්‍යාපන අවස්ථා ව්‍යාප්තිය පහළ ස්තරවල බුද්ධිමත් අයට ඉහළ තලයකට පහසුවෙන් පිවිසීමට හැකියාව ලැබෙන මාචතක් බවට පත් වේ. “ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යා අධ්‍යාපනය ලබන සිසුන්ගේ දෛමවිපියන් අයත් සමාජ, ආර්ථික තත්වය හා සිසුන් අධ්‍යාපනය අවසන් කළ පසු ලැබූ සමාජ, ආර්ථික තත්වය සසඳා ඇත. ඔවුන්ගේ සමාජ සවලනය ඇගයීමේ දී ඉහළ මධ්‍යම පන්තියෙන් පැමිණි සිසුන්ගෙන් සියයට 6.1%ක් ඉහළ මධ්‍යම පන්තියට ද, තවත් සියයට 3.1%ක් සිසුන් පහළ පන්තියෙන් පැමිණි ඉහළ මධ්‍යම පන්තියට ද, තවත් 32.1% පහළ මධ්‍යම පන්තියටත් ළඟා වී ඇත. මුළු කණ්ඩායමෙන් යම් ප්‍රමාණයක හෝ ඉහළ සවලනයක් ළඟා කර ගෙන තිබූ ප්‍රමාණය සියයට 16.29%ක් පමණි. විද්‍යා අධ්‍යාපනයක් ලැබුවත් පහළ සමාජ සවලනයක් ළඟා කර ගත් ප්‍රමාණය 40.1%ක් වේ. මෙම අනාවරණයන්ට අනුව පොදුවේ ගත් විට ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනය හා සමාජ සවලතාවය අතර සම්බන්ධයේ ප්‍රමාණය පිළිබඳ ව ගැටලු මතු වේ.”

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන සවලනයට ඇති බාධක

අධ්‍යාපනයට පවතින බාධක, සමාජ සවලනයට ද බාධාවක් වෙයි. ලෝකයේ බොහෝ රටවල මෙම බාධක පවතින අතර එය සමාජ සවලනයට බාධා කරන්නක් බවට පත් ව ඇත. ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද ඇත්තේ බොහෝ රටවල පවතින බාධා කිහිපයකි. ඉන් කිහිපයක් දැක්විය හැකිය.

- 01. ඇතැම් රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති
- 02. අධ්‍යාපනයේ දැඩි ශාස්ත්‍රීය නැඹුරුව
- 03. රැකියා පමණක් ඉලක්කගත වීම සහ ව්‍යවසායකයන් බිහි නොවීම

ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති අධ්‍යාපනයෙන් සමාජ සවලනයට එක් බාධාවක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වෙයි. ඒ අතර රාජ්‍ය සම්පත් බෙදී යාමේ විෂමතාව ප්‍රබල ගැටලුවකි. 1990 - 2000 වන විට මුළු රාජ්‍ය වියදමින් අධ්‍යාපනයට වෙන් කර ඇති වියදමෙහි ප්‍රතිශතය ක්‍රමයෙන් අඩුවීම ගැටලුවකි. “1992 ජාතික කොමිෂන් සභා වාර්තාව” මගින් මේ පිළිබඳ ව සඳහන් වේ.

1990- 4.8%, 1970- 4.6%, 1980- 3.0%, 1990- 3.2%, 2000- 2.5%

යන සංඛ්‍යා දත්ත දැක්විය හැකි ය. මේ ප්‍රමාණය මෑත කාලයේ දී තවත් සීමාවීමට හේතු වූ කරුණු සිදු වෙමින් පවතී. 2010 වර්ෂය වන විට 1.9% දක්වා අඩු වී ඇත. අධ්‍යාපන සහභාගීත්වය ද සීමා වීමට ඒ තත්වය බලපායි. මේ සීමිත සම්පත් ප්‍රමාණය රටේ විෂමාකාරව ව්‍යාප්ත වීමෙන් පහළ සමාජ කණ්ඩායම්වලට අධ්‍යාපන අවස්ථා අහිමි වී යා හැකි ය. ඉංග්‍රීසි, විද්‍යාව, ගණිතය වැනි විෂයන්වලට ගම්බද පාසල්වල මානව සම්පත්, භෞතික සම්පත් ආදිය නොතිබීම නිසා බාධා ඇති වී ඇත. මෙලෙස වරප්‍රසාද රහිත සමාජයේ අධ්‍යාපනයට බාධාකාරී සාධක රැසකට සම්පත් උෞනතාවය ප්‍රබලව බලපා ඇත. එම පන්තිවල සිසුන්ගේ සාධනය අඩු වීමට ඉගෙනුම ලබන පාසල්වල ස්වභාවය හේතු සාධක වන බව පෙනේ. මේ නිසා සෑම දෙනාට ම අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් වීමට නොහැකි වීම, ඇදහැලීම, අසමත් වීමෙන් ඉහළ සමාජ සවලනයට බාධා වී ඇත. "කලක් තිස්සේ අධ්‍යාපනයේ විවිධාංගීකරණයක් හෝ ව්‍යුහමය වෙනසක් පැහැදිලිව සිදු වී නොමැත. ශාස්ත්‍රීය දැනුම වර්ධනයට මුල් තැන ලැබේ. මේ නිසාම උගතුන් අතර රැකියා හිඟයක් ද පවතී. ශ්‍රමිකයන්ගේ උෞන සේවා නියුක්තිය ද ගැටලුවකි. මේ නිසා සවලනයට ඇති අවස්ථා සීමා සහිත වේ. ඉහළ සමාජ පන්තිවල දරුවන්ට ලැබෙන සමාජානුයෝජනය ද නොගැළපෙන අතර, දෙමව්පියන්ගේ පහළ මට්ටමේ රැකියා ආරෝපණය වීමක් සිදු වේ. එම දෙමව්පියන් තුළ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ සෘණ අපේක්ෂණ පැවතිය හැකි ය. එම පන්තිවල දරුවන්ට අධ්‍යාපනික ආකල්ප පවතී."

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනයෙන් සමාජ සවලනයට ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග

අධ්‍යාපනයෙන් සමාජ සවලනයට ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග අධ්‍යාපනය හේතුවෙන් සවලනයට ඇති වූ ධනාත්මක බලපෑම ලෙස ද දැක්විය හැකි ය. එම ක්‍රියාමාර්ගවලින් ශ්‍රී ලංකාවේ සම අධ්‍යාපනය අවස්ථා සැපයීමට දියුණු වීමක් සිදු විය. ශ්‍රී ලංකාවේ සම අධ්‍යාපන අවස්ථා සැපයීමට යොදාගත් ක්‍රියාමාර්ග ඔස්සේ සමාජ සවලනය සඳහා සුවිශේෂී දායකත්වයක් ලැබී ඇත. එසේ වූ ක්‍රියාමාර්ග පහත පරිදි පෙන්වා දිය හැකි ය.

01. අනිවාර්ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය.
02. නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක වීම.
03. ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය මුල් කරගත් වෘත්තීය අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් පැවතීම.
04. මධ්‍ය මහා විද්‍යාල ක්‍රමය ඇති කිරීම.
05. 1956 පසුව ස්වභාෂාවෙන් අධ්‍යාපනය ලබා දීම.
06. 1960, 1961 ජනප්‍රිය පාසල් රජයට පවරා දීම.
07. 1972 දී පොදු විෂය මාලාවක් අ.පො.ස (සා.පෙළ) සඳහා හඳුන්වා දීම.
08. 1978 පසුව අධ්‍යාපනය සුභ සාධනය ක්‍රියාත්මක කිරීම, විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය ගම්බඳ දක්වා ව්‍යාප්ත කිරීම.
09. නොවිධිමත් අධ්‍යාපන අවස්ථා වැඩි කිරීම.
10. 2013 සිට අ.පො.ස (උ.පෙළ) තාක්ෂණික විෂයධාරාව හඳුන්වා දීම.

අනිවාර්ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් සියලු ම දරුවන්ට අධ්‍යාපනය ලැබීමට අවස්ථාව හිමි වූ අතර පොහොසත් යැයි සමාජයේ සිටි පිරිස් ඔවුන්ගේ දරුවන්ට ඉගැන්වීමේ කටයුතු සඳහා මුදල් ගෙවා පෞද්ගලික පාසල්වලට යැවූ අතර පහළ සමාජ මට්ටමක් වූ දිළිඳු පවුල්වල දරුවන්ට අධ්‍යාපනික අවස්ථාව බොහෝ විට අහිමි විය. නමුත් මෙම අනිවාර්ය අධ්‍යාපන අවස්ථාව බොහෝ විට අහිමි විය. නමුත් මෙම අනිවාර්ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියෙන් දරුවන් බොහෝ දෙනෙක් අධ්‍යාපනයට යොමු විය. "1972 දී වයස අවුරුදු 6 සිට 14 දක්වා තිබූ මෙම සීමාව දැනට අවුරුදු 5 සිට 14 දක්වා තිබූ මෙම සීමාව දැනට අවුරුදු 5 සිට 16 දක්වා ක්‍රියාත්මක වෙයි. එසේ ම මෙම සීමාව අවුරුදු 18 දක්වා වැඩි කිරීමත්, පාසල් අධ්‍යාපනය සෑම දරුවෙකුට ම වසර 13 ලබා දීමටත් යෝජනා වී ඇත.

අධ්‍යාපනය ලැබීමට ඇති අයිතිය (Right to Education) ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පිළිගන්නා ලද මූලික අයිතිවාසිකමකි. එක්සත් ජාතීන්ගේ ආර්ථික සමාජීය හා සංස්කෘතික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතියේ 26වන ව්‍යවස්ථාව මඟින් අධ්‍යාපනය ලැබීමට ඇති අයිතිය මූලික අයිතියක් ලෙස පිළිගෙන ඇත. එමඟින් සෑම දරුවකුට ම ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා අනිවාර්ය අයිතියක් ඇති බවත්, එම අයිතිය කිසිදු සීමා කිරීමකට යටත් නොවී ලබාගත හැකි අයිතියක් ලෙසත් දක්වා ඇත. ශ්‍රී ලංකාව ද ඉහත සම්මුතිය අපරානුමත කොට ඇත. එමෙන් ම මානව හිමිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශනයේ 13වන සහ 14වන ව්‍යවස්ථා මඟින් ද අධ්‍යාපනය ලැබීමට ඇති අයිතිය මූලික අයිතියක් ලෙස දක්වා ඇත. අවුරුදු 5 සිට 16 දක්වා වයසේ සෑම දරුවෙකුට ම අධ්‍යාපනය ලබා දීම අනිවාර්ය කිරීමෙන් වැඩි සිසුන් පිරිසක් අධ්‍යාපනයට යොමු වීම සමාජ සවලනයට බලපෑමක් කෙරිණි.

එමෙන් ම අනිවාර්ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය සහ සී. ඩබ්. ඩබ්. කන්නන්ගර මැතිතුමාගේ යෝජනා යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ සම අධ්‍යාපන අවස්ථා සැපයීම මෙහි දී වැදගත් වේ. නිදහස් අධ්‍යාපනය, ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල මධ්‍ය මහා විද්‍යාල පිහිටු වීම, ශිෂ්‍යත්ව පිරිනැමීම, දිළිඳු සිසුන්ට නේවාසික පහසුකම් ලබා දීම සහ ජනප්‍රිය පාසල් ලබා දීම ඒ අතර කැපී පෙනෙයි. අදාළ සහජ දක්‍ෂතා ඇති සෑම පුද්ගලයෙකුට ම පහළ සමාජ පන්තියේ සිට ආර්ථික, සමාජ දේශපාලන ජීවිතයේ ඉහළ ම අවස්ථාවන්ට එළඹීමට අධ්‍යාපනයෙන් දොරටු විවර විය. ඉහළ සමාජ පන්තියේ වර ප්‍රසාදයක්ව පැවති අධ්‍යාපනය පහළ සමාජ පන්තියට ද හිමිකම් කීමට හැකියාව ලැබුණි. “1960 දශකය වන විට ගම්බද දිළිඳු සිසුන්ගේ සමාජ සවලනයට මෙම පියවර බෙහෙවින් බලපා ඇති බව හඳුනාගෙන ඇත. මෙහි දී ශිෂ්‍යත්ව පිරිනැමීම යන්නෙන් අදහස් කොට ඇත්තේ 5 ශ්‍රේණිය ශිෂ්‍යත්වය සමතුන්ට ශිෂ්‍යාධාර ලබා දී ඔවුන්ව දිරි ගැන්වීමක් සිදු කිරීම ය. එහි දී දුප්පත් පවුල්වල දරුවන්ට සුළු මුදලක් ශිෂ්‍යත්වයක් ලෙස ලබා දී වැඩිදුර අධ්‍යාපනයට පොළබවා ඇත. ඒ අනුව ඔවුන්ට අධ්‍යාපනය ඔස්සේ ඉහළට යාමට අවස්ථාව සැලසුණ අතර එතන දී සමාජ සවලනය සිදු වී ඇත.”

අඩ සියවසකටත් පෙර, සී. ඩබ්. ඩබ්. කන්නන්ගර මැතිතුමා, මව්භාෂාව පදනම් කර ගත් ද්විභාෂා අධ්‍යාපනයේ වැදගත්කම අවධාරණය කර තිබේ. 1943 වර්ෂයේ දී එතුමාගේ නායකත්වයෙන් සැකසුණු අධ්‍යාපනය පිළිබඳ විශේෂ කාරක සභා වාර්තාව කියවීමෙන් එය අවබෝධ කර ගත හැකි ය. එම වාර්තාවට අනුව, ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය මව්භාෂා මාධ්‍යයෙන් විය යුතු ය. “ප්‍රාථමික පාඨශාලාවේ දී මව්භාෂාවෙන් ඉගැන්වීම කළ යුතු බව අපි යෝජනා කරමු.” එම වාර්තාවේ සඳහන් පරිදි 6 වැනි ශ්‍රේණියේ සිට ඉහළට ද්විභාෂා අධ්‍යාපනය ලබා දීමේ ඉලක්කය ඇතිව 3 වැනි ශ්‍රේණියේ සිට දෙවන භාෂාවක් ඉගෙනීම අනිවාර්ය වේ. “...පශ්චාත් ප්‍රාථමික අවස්ථාවේ දී ද්විභාෂා උපයෝගයට පහසුකම් සැලසීම පිණිස ප්‍රාථමික පාඨශාලාවල සිංහල හා දෙමළ ශිෂ්‍යයන්ට ඉංග්‍රීසිය ද, බර්ගර් ශිෂ්‍යයන්ට සිංහල හෝ දෙමළ දැනුමක් ඇති කිරීම අවශ්‍ය ය. එබැවින් ඉංග්‍රීසිය උපයෝගය නොවන සියලු ම ප්‍රාථමික පාඨශාලාවල භාෂා විෂයයක් වශයෙන් ඉංග්‍රීසි ඉගැන්වීම ඇති කළ යුතු යැයි අපි යෝජනා කරමු. එමෙන් ම ඉංග්‍රීසි උපයෝගය කොට ඇති ප්‍රාථමික පාඨශාලාවල සිංහල හෝ දෙමළ 4 වැනි වර්ෂයේ දී හෝ තුන්වන ප්‍රමාණයේ දී ආරම්භ කළ යුතු ය.”

මධ්‍ය මහා විද්‍යාල ඇති කිරීම මෙන් ම ස්වභාෂාවෙන් අධ්‍යාපනය ලබා දීමට යෝජනා වීමෙන් ද සමාජ සවලනයක් ඇති විය. 1956න් පසුව ස්වභාෂා සංකල්පය හේතුවෙන් සිංහල හෝ දෙමළ මාධ්‍ය පමණක් දන්නා දෙමව්පියන්ගේ දරුවන්ට සමාජ සවලනයට මහඟු අවස්ථාවක් විය. නිදහස ලබා ගැනීමට පෙර ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය පමණක් ස්වභාෂාවෙන් ලබා දීමට සීමා වී තිබීමෙන් බොහෝ දෙනෙකුට ඉහළ අධ්‍යාපන අවස්ථා අහිමි වී තිබිණ. ඒ අනුව 1956න් පසුව ද්විතියික අධ්‍යාපනය ස්වභාෂාවෙන් ඉගෙනීමට අවස්ථාව ලැබිණි. මධ්‍ය මහා විද්‍යාල ඇති කිරීමෙන් උසස් අධ්‍යාපන අවස්ථා, උසස් පාසලකට යාමට නොහැකි වූ දරුවන්ට ඉහළට ම ඉගෙන ගෙන වෘත්තීමය වශයෙන් ඉහළට යා හැකි විය. ඉංග්‍රීසි පාසල්වල ට යාමට දිළිඳු දරුවන්ට නොහැකි දරිද්‍රතාවෙන් පෙළුණු වූයෙන් මධ්‍ය මහා විද්‍යාල ආරම්භයෙන් සියල්ලන්ට ම අධ්‍යාපන වරම් හිමි වූ අතර ඉන් සමාජයෙන් සවලනයක් ඇති විය. “1960, 1961 ජනප්‍රිය පාසල් රජයට පවරා ගැනීමෙන් ද අධ්‍යාපන වරම් විවර විය. පෞද්ගලික මට්ටමෙන්

පැවති ආධාර ලබා ගත් පාසල් රජයට පවරා ගැනීම තුළින් දුප්පත් දරුවන්ට ද එවකට පැවති ජනප්‍රිය පාසල්වල හොඳ අධ්‍යාපනයක් නොමිලේ ලබා ගැනීමට හැකියාව ලැබිණි. 1960න් පසුව විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය ද ස්වභාෂාවෙන් ලැබීමට හැකියාව ලැබිණි.”

1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සමග ක්‍රියාත්මක වූ ඇතැම් පියවර සමාජ සවලනයට හේතු විය. ඒ අතර අ.පො.ස (සා/පෙළ) සඳහා පොදු විෂයමාලාවක් හඳුන්වා දීය. සාමාන්‍ය පෙළ අධ්‍යාපනය ලබන සෑම අයට ම ගණිතය, විද්‍යාව, කලා විෂයන් පොදුවේ ඉගෙනුම ලැබීමට හැකියාව ලැබිණි. එවිට උසස් පැලැන්ති අයට පමණක් නොව දිළිඳු ජනතාවගේ දරුවන්ට ද එම විෂයන් හැදෑරීමට අවස්ථාව ලැබුණි. අධ්‍යාපනයෙන් ඉදිරියට යාමට එය අවස්ථාවක් විය. එයින් සමාජ සවලනය ඇති විය.

1978 න් පසුව අධ්‍යාපන සුබසාධන කටයුතු පුළුල් කිරීම නිසා වැඩි සිසුන් පිරිසක් පාසලට පිවිසීමට හා අධ්‍යාපන උපයෝජනයට පෙළඹිණි. ඒ අතර නොමිලේ පෙළ පොත් ලබා දීම, නොමිලේ දිවා ආහාර ලබා දීම, නිල ඇඳුම් සඳහා රෙදි ලබා දීම විශේෂයෙන් කැපී පෙනෙයි. දිවා ආහාරයක් ලබා දීම නිසා එයට ම පාසල් පැමිණි දරුවන් ද සිටියහ. එය දරුවා අධ්‍යාපනය සඳහා පෙලඹීමකි. ඉතා දිළිඳු පිරිස්වලට හොඳින් දැනුන, සමාජය අගය කරමින් වැළඳගත් වැදගත් පියවරක් ලෙස ඒවා ක්‍රියාත්මක විය. එසේම දුෂ්කර ප්‍රදේශ ඉලක්ක කර ගනිමින් ගුරුවරුන් පත් කිරීම, ගුරුවරුන්ට දුෂ්කර දීමනා ගෙවීම ඒ සඳහා නිදසුන් ලෙස දැක්විය හැකි ය.

රටට ගැළපෙන අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණයක් නිසි පරිදි සිදු නොවීම හේතුවෙන් වත්මන් රැකියා වෙළෙඳපොළ ගැටලුවලට හේතු වී ඇත. අනාගත ලොවට වැඩදායී, ආර්ථිකයට සහ සංවර්ධනයට දායක විය හැකි පුරවැසියකු බිහි කරන අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණයක අවශ්‍යතාවත් අප මෙහි දී හඳුනාගත යුතු අතර ම විශ්වවිද්‍යාලය යනු හුදෙක් උපාධි ප්‍රදානය කරන ආයතනයක් නොවිය යුතු අතර ම, රටට, ආර්ථිකයට මෙන් ම උපාධිලාභියාට ද ඉන් ප්‍රතිලාභ අත් විය යුතු බවත් අපගේ අවධානයට ගත යුතුය. විශ්වවිද්‍යාල වරප්‍රසාද ගම්බදට ව්‍යාප්ත කිරීම මගින් පහළ සමාජ පන්තියට උසස් අධ්‍යාපන

අවස්ථා වැඩි වශයෙන් සැලසිණි. දිස්ත්‍රික් පදනමින් විශ්වවිද්‍යාලයට සිසුන් බඳවා ගැනීම, මහපොළ ශිෂ්‍යත්ව ලබා දීම, ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල විශ්වවිද්‍යාල පිහිටුවීම ඒ අතර ඵලදායී පියවර ලෙස හැඳින්වේ. එයින් උසස් අධ්‍යාපනයට දිළිඳු දරුවන්ට පවා අවස්ථාව හිමි විය. එසේ ම නොවිධිමත් අධ්‍යාපන අවස්ථා පුළුල් කිරීම වැදගත් වේ. එහි දී විශ්වවිද්‍යාල වරම් නොලැබුණු දරුවන්ට, කුමක් හෝ හේතුවක් නිසා අධ්‍යාපනය මගදී නතර වූ දරුවන්ට, විභාග අසමත් වූ දරුවන්ට ඉදිරියට යාමට ඇති අධ්‍යාපන අවස්ථා ලබා දීම නොවිධිමත් අධ්‍යාපනයෙන් සිදු කරයි. මෙය පාරම්පරික සවලනයට බෙහෙවින් දායක විය. විවෘත විශ්වවිද්‍යාල, මානව අභිවර්ධන ආයතන, අනුබද්ධ සරසවි, කාර්මික විද්‍යාල, අධ්‍යාපන පීඨ ආදිය මඟින් විධිමත් විශ්වවිද්‍යාලවලට ඇතුළත් වීමට නොහැකි වූ අයට වැඩිදුර අධ්‍යාපනය ලැබීමට අවස්ථාව සැලසිණි. එමෙන්ම අධ්‍යාපනය මගදී නතර කරන්නට වූ මෙන් ම විභාග අසමත් වූ අයට වඩු කාර්මික පාඨමාලා, විවින්, කාර්මික විද්‍යාලයෙන් ඉදිරියට යාමට අවස්ථාව සැලසේ. එයින් සවලනයක් ඇති කර ගැනීමට හැකි වේ.

ප්‍රායෝගික අවශ්‍යතාවන්ට ප්‍රමුඛත්වය දෙමින් නව විෂය නිර්දේශ කඩිනමින් හඳුන්වා දීමත්, එමඟින් රට තුළ සහ අන්තර්ජාතික ව විවිධ ක්ෂේත්‍රවල රැකියා අවස්ථා විශාල සංඛ්‍යාවක් බිහිකර ගැනීමටත් හැකි ය. එය සමාජ සවලනයට හේතු සාධක වේ. "රටේ අනාගත පරපුර ඵලදායී පුරවැසියන් බවට පත් කිරීමට නම් ඔවුන් නව දැනුමෙන්, කුසලතාවෙන් සහ නිපුණතාවෙන් පෝෂණය කිරීම අවශ්‍යයෙන් ම කළ යුත්ත කි. තරුණ තරුණියන්ට අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ අතරමං වීමට ඉඩ නොතබා පෙර පාසල් අධ්‍යාපනයේ සිට උසස් අධ්‍යාපනය සම්පූර්ණ කරන තෙක් පැහැදිලි මාර්ග සැලැස්මක් සකස් කළ යුතු අතර එය තාක්ෂණික අධ්‍යාපන අවස්ථා වැඩි කිරීමටත්, අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලියේ තාක්ෂණ භාවිතය පුළුල් කිරීමටත් අවස්ථාව සලසා දෙයි.

ජාති, ආගම් හේදයකින් තොර ව සෑම දරුවකුට ම සමාන අධ්‍යාපන අවස්ථාවක් දීම අනිවාර්යය වන අතර, අධ්‍යාපනය මඟ හැරුණු දරුවාට, වයස් සීමාවකින් තොරව නැවත අපේක්ෂිත අධ්‍යාපන ඉලක්ක වෙත ළඟා වීමට නව ප්‍රතිසංස්කරණයෙන් පසුබිම සකස් විය යුතු ය. විභාග කේන්ද්‍රීය අධ්‍යාපනය වෙනුවට ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය

අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාවට නැංවිය යුතු බව ද මෙහි දී අවධාරණය කළ යුතු ය. 2013 වර්ෂයේ සිට අ.පො.ස උසස් පෙළ තාක්ෂණ විෂය ධාරාව ආරම්භ කරමින් උසස් පෙළ හදාරන වැඩි පිරිසක් වෘත්තීයකරණයට යොමු කිරීමට ද කටයුතු යොදා ඇත. මෙම විෂයධාරාවෙහි විශේෂත්වය වූයේ මෙම විෂය ධාරාව හදාරා මෙය අසමත් වුව ද මෙම තාක්ෂණික විෂය ධාරාව ඔස්සේ විශ්වවිද්‍යාල මට්ටම දක්වා ම තමන්ගේ අධ්‍යාපන කටයුතු තුළින් ඉහළට ම යාමට හැකියාව ලැබීමයි. ඒ අනුව කාර්මික පැත්තෙන් ඉහළට යාමට අවස්ථාව ලැබුණු අතර විෂය ධාරාවේ ඉහළට ම ගමන් කිරීමට හැකියාව ලැබිණි. එවිට එම අවස්ථාව ඔස්සේ සමාජ සවලනයක් ඇති වේ. අධ්‍යාපනය හේතුවෙන් සමාජ සවලනය වන බවත් ශ්‍රී ලංකාවේ ඒ සඳහා ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ගයන් ද අපට පැහැදිලි ය. අධ්‍යාපනය හා සවලනය අතර සෘජු සබඳතාවක් පවතින බව මේ අනුව අපට සනාථ වේ.

සමාලෝචනය

සවලනය යන්නෙහි සරල ව ම අදහස වන්නේ සිටින සමාජ තත්වයෙන් ඉහළ සමාජ තත්වයන්ට ගමන් කිරීම යි. සමාජ සවලනය කොටස් දෙකක් පවතින අතර එය තිරස් හා සිරස් වේ. සමාජය සවලනය වීමට ප්‍රධාන හේතුවක් වන්නේ අධ්‍යාපනය යි. අධ්‍යාපනය සමාජය තුළ ඉහළට යාමට ඇති එකම මාර්ගයක් කර ගත් දිළිඳු පවුල්වල දරුවන් එයින් ඉදිරියට ම ගොස් සමාජ සවලනයක් ඇති කර ගනී. සමාජ සංවලතාව අසමානතාවය හා සමාජ ආර්ථික යුක්තිය සමඟ සම්බන්ධ වන අතර විශේෂයෙන් සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල බොහෝ සමාජවල ප්‍රගතිය කෙරෙහි අශුභවාදී ආකල්පයක් ඇත. ඇතැම් සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල සමාජ-ආර්ථික තත්ත්වය එකතැන පල්වීම, අන්තර්-උත්පාදක දරිද්‍රතාවයේ හා උෟන සංවර්ධනයේ විෂම වක්‍රවලට ඔවුන් හසු වීමට දායක වේ. සමාජ සංවලතාව මගින් පුද්ගලයන්ගේ සමාජ-ආර්ථික ඉණිමඟ ඉහළට ගෙන යාමට ඇති බාධක ඉවත් කිරීමට උපකාරී වන අතර පුද්ගලයන්ට ඔවුන්ගේ අභිලාෂයන්, පුද්ගලික වර්ධනය සහ සංවර්ධනය සාක්ෂාත් කර ගැනීමට අවස්ථාව ලබා දේ. අධ්‍යාපනයෙන් සමාජ සවලනය වීමේ දී වැදගත් ම කරුණක් ලෙස පහත් යැයි සමාජය දක්වන

පුද්ගලයන් උසස් මට්ටමකට පිළිගැනේ. හොඳ වෘත්තිකයෙක්, හොඳ වැටුප් ලාභියෙක් බවට පත් වේ. මේ අනුව අධ්‍යාපනය හා සමාජ සවලනය අතර සෘජු සම්බන්ධයක් ඇති බව කිව හැකි ය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

- ගලගමගේ, එස්. (2020). *අධ්‍යාපන සමාජවිද්‍යා වින්‍යනය*, පන්තිපිටිය: කර්තෘ ප්‍රකාශක.
- ගලගමගේ, එස්. (2017). *අධ්‍යාපනයේ සමාජවිද්‍යා මූලධර්ම*, පන්තිපිටිය: කර්තෘ ප්‍රකාශක.
- Ball, S. J. (2000) '*Performativities and fabrications in the education economy: towards the performative society*'. Australian Educational Researcher, 17(3): 1–24.
- Ball, S. J. (2003) '*The Teacher's Soul and the Terrors of Performativity*'. Journal of Education Policy 18 (2): 215–228.
- Goldstein, H. (2004) '*International Comparisons of Student Attainment: Some Issues Arising from the PISA study*'. Assessment in Education, 11 (3): 319 – 330.
- Haveman, R. and Smeeding, T. '*The Role of Higher Education in Social Mobility. The Future of Children*', vol. 16, 2006, pp.125-150.
- Jaeger, A. D. and Gilo, M. (1996) '*Degrees Matter: New Evidence on Sheepskin Effects in the Returns to Education*'. The Review of Economics and Statistics, vol. 78, no. 4. Nov., pp. 733-740.
- Munandar, Makiyonis, I. (2015). *How Does English Language Learning Contribute to the Social Mobility of Language Learners?* Al-Ta Lim.
- Nussbaum, M. (2010). *Not For Profit: Why Democracy Needs the Humanities*'. Princeton: Princeton University Press.